

SUMARI

<i>Ave, Lucina</i> , de Rosa Gurrera Martínez	9
<i>Lucina</i> , de Núria Abril Cuevas	15
<i>El cos</i> , de Lali Sandiumenge Folch	23
<i>La cançó del riu</i> , de M. Carmen Sáez Lorente	33
<i>La senyora Izuko</i> , de Mercè Bagaria Mellado.....	39
<i>No he estat jo</i> , de Ramon Macià Codina.....	49
<i>Besades [confinades] a llevant</i> , de Ricard Espelt Rodrigo	57
<i>Biberons</i> , de Joan Pinyol Colom	67
<i>Algún dia ho pagaràs</i> , de Montserrat Alay Suárez.....	77
<i>El martell</i> , de Joan Carles Libori Ramos	85
<i>L'autèntica història</i> , de Marta Rollan Font	95
<i>Comiat</i> , de Joan Biscarri Gassió.....	103
<i>Límits</i> , de Joan Carles González Pujalte.....	111
<i>El secret és perseverar</i> , de Miquel Darnés Cirera	119
<i>Llop solitari</i> , de Jaume Gispert Baulida.....	131
<i>La lladre de records</i> , de Gemma Romeu Puntí.....	145
<i>Llavors</i> , de Laura Villar García	155
Índex d'il·lustracions	165
Premis Vent de Port (1994-2020).....	167
Autors del Vent de Port (1994-2020)	169

ÍNDIX D'IL·LUSTRACIONS

Il·lustració de Joel M. Miró	21
Il·lustració de Natàlia Boneta	31
Il·lustració de Josep Ramon Roy	37
Il·lustració de Mireia Venancio	47
Il·lustració d'Eva Canyadas	56
Il·lustració de Marta Martínez.....	66
Il·lustració de Joaquim Sicart	75
Il·lustració de Sílvia Casalilla.....	84
Il·lustració de Santi Rodríguez	93
Il·lustració de Leonardo Melgarejo.....	101
Il·lustració de Maria Verdú	110
Il·lustració de Josep Fabà.....	118
Il·lustració de Miquel Boneta.....	129
Il·lustració de Gala Moscoso.....	143
Il·lustració d'Adrià Ibáñez.....	153
Il·lustració de Victòria Monsó	163

AVE, LUCINA

*Porteu flors a la dea que es complau
amb plantes florides; cenyiu els vostres
caps amb flors fresques, i digueu:
«Tu, Lucina, ens vas donar la llum.»*

OVIDI, FASTOS

Lucina, divinitat romana de la fertilitat i els naixements, és, segons algunes fonts, filla de Juno i Júpiter, germana de Mart i de Vulcà. Segons d'altres, és la mateixa Juno sota un dels seus epítets o advocacions. La seva festivitat se celebrava, a l'antiga Roma, el primer de març. Aquell dia, les dones que volien concebre o tenir un bon part visitaven el temple de la dea, al bell mig del seu bosc sagrat, i li oferien fruits i garlandes de flors. Per tal que els seus desitjos es complissin, calia que no duguessin ni un sol nus ni en els vestits ni en els cabells. Era la Matronàlia, el primer dia de l'any si ens regim (com cal fer-ho, tractant-se de dones i deesses) pel calendari lunar.

I és precisament ella, aquesta Lucina patrona (o matrona) dels parts, qui presideix i protegeix aquest recull. Res més oportú, ben mirat; ja que escriure és ben bé com parir, com donar a llum: un procés més o menys llarg, més o menys treballós, precedit per un moment de concepció (aquell en què sorgeix la idea) i un temps de gestació (aquell al llarg del qual s'hi dona voltes, mentre va creixent i prenent forma). És una experiència en la qual es mesclen, en proporcions variables, el dolor i el goig; i que culmina a l'hora de desprendre's d'aquell nou ésser temptejant i delerós que tindrà, d'aleshores ençà, vida pròpia.

Les que ara veuran la llum per primer cop són, ni més ni menys, setze belles criatures; concebudes en estat de gràcia i gestades amb amor, nascudes de la passió per la lletra, treballades de ben segur pel patiment gojós del part. “Lucina”, al capdavant, obre el camí. Val a dir, però, que si totes han arribat a bon port (amb vent o sense), tant o més que a la protecció de la dea, és degut als bons oficis i a la dedicació d’aquesta Maternitat benèfica i acollidora que és la Casa del Sol Naixent.

Se m’ha encomanat la tasca de presentar-vos aquestes criatures de paper; i jo l’accepto, l’assumeixo com un honor. I començo per celebrar una felix circumstància: i és que, sense que respongui a cap disseny previ, es compleix rigorosament, entre els seus genitors, això que ara s’anomena “paritat”. Efectivament, vuit mares i vuit pares són, exactament, els que enguany hem de felicitar; i d’aquesta coincidència nosaltres ens n’alegrem i, alhora que els felicitem a ells i a elles, ens en felicitem.

Pel que fa als nounats, això del sexe o el gènere fa de més mal dir. Perquè on rauen, en un relat? No pas en els seus personatges, que en una mateixa narració poden ser molts i diversos. És potser en les seves característiques generals, en la temàtica o en l’estil? Es pot parlar realment de temes més propis d’homes o de dones? Quant a l’estil, fa anys tenia un company de feina, professor de literatura, que assegurava ser capaç de descobrir, davant d’una pàgina d’escriptura, el gènere del seu autor. No recordo que ens ho arribés a demostrar mai. Em pregunto, de fet, si no seria caure en tòpics sexistes (presoners d’una estreta lògica binària) pensar que en el camp ric i variat de la creació literària s’hi puguin erigir murs, establir parcel·les, posar fronteres o distingir netament regions. És *Solitud*, posem per cas, una novel·la essencialment femenina? Són *Els sofriments del jove Werther* una mostra clara i inequívoca de masculinitat?

Malgrat tot, tenim, entre els relats que componen aquest recull, algun exemple que semblaria indicar que hi ha, si no un tall net, sí territoris més afins a la feminitat

o a l'àmbit del masculí. Penso en la presència de l'aigua i de la sang a "Lucina" o a "La cançó del riu"; al lligam sang-mare-riu en aquest darrer relat, presidit per la nit i la lluna, escenaris que la mitocrítica considera pertanyents a l'ordre del femení; o en l'íntima connexió que s'estableix, en el primer, entre l'element líquid i certs poders latents que la nostra imaginació hi descobreix, com afirma Bachelard.¹ Si, segons l'autor, l'imaginari de cadascú guarda un lligam íntim, privilegiat, amb algun dels quatre elements, l'aigua és precisament el més procliu a adquirir "un caràcter profundament femení". Les aigües femenines, maternals o ancestrals, no són transparents, sinó tèrboles; contenen en dissolució substàncies orgàniques: la llet nutricia, la sang. Diu la protagonista-narradora de "Lucina": "Em va agafar la mà i amb una agulla llarga i fina em va punxar un dit. Un fil prim de sang es va dissoldre amb l'aigua i la va tenyir de vermell (...) L'àvia m'havia enfonsat el cap dins el safareig i aquell líquid vermell, dens i dolç em va omplir." La sang, el vermell, són tan presents al relat com l'aigua: des del naixement de l'àvia (que du per nom, precisament, Lucina) fins al penjoll de corall vermell que aquesta fa portar sempre a la seva neta. També li dona, en un moment del relat, un got de llet calenta. Aquesta és doncs, ben bé, l'aigua femenina de Bachelard.

Però l'aigua no esgota aquí, en aquest relat de Núria Abril, els seus poders, les seves virtuts substancials; és, com també indica Bachelard, una invitació al viatge; l'aigua pot portar-nos, transportar-nos. En ella i per ella poden tenir lloc profundes mutacions, mutacions que l'autora sap desenvolupar amb perfecta fluïdesa.

1. Gaston Bachelard, filòsof de la ciència i de la imaginació creadora, sostingué que l'imaginari poètic es nodreix d'una concepció substancialista (profundament viscuda) dels anomenats tradicionalment "quatre elements". Ens referirem aquí a la seva obra *L'aigua i els somnis*, centrada en els diferents tipus d'imatges que engendra l'element líquid.

Acabarem aquest fil lligat a l'aigua i al femení recordant que existeixen també, segons l'autor esmentat, "les aigües violentes", com ho és sens dubte la de "L'autèntica història", de Marta Rollan, narrada també en gran part en primera persona per una dona, i en la qual l'element vira al negre i desplega tots els seus poders malèfics.

Femenina (en aquest sentit més fluid, menys binari que estem tractant de resseguir) ho és també, potser, l'íntima comunió amb la natura, amb el món vegetal, de la protagonista-narradora de "Llavors", que ens remet com les anteriors al terreny del mite i a la imaginació que brolla de la matèria. O l'actitud aparentment passiva, resignada, de la Jin de "La senyora Izuko": una dona sola, desarrelada i desprotegida en un món fred, regit per valors patriarcalcs i on l'únic que compta és progressar.

En canvi, trobem també en aquest recull alguns relats que responen, a parer nostre, a fantasies masculines; com la que es desenvolupa a "Llop solitari", que ens porta reminiscències de Buñuel i potser fins i tot de l'Olympia de Hoffmann; o la de "Límits", que, tot i comptar amb una protagonista femenina, ens trasllada a mons dionisiacs, escenaris d'orgies secretes, com aquell que va imaginar Arthur Schnitzler i que Kubrick va fer seu a *Eyes Wide Shut*. Pel que fa al tema del doble (tocat a "No he estat jo", de Ramon Macià, amb un humor i una virtuositat imaginativa que porten l'empremta del gran Calders), no ens consta que en la tradició literària hagi estat mai aplicat a figures femenines. Seria caure en tòpic sexista suposar que és més propi d'homes el sentiment de rivalitat que hi sol anar associat?

Relacionada en part amb aquesta propensió a rivalitzar, i lligada també a una certa visió de la masculinitat (la que ha promogut durant segles la tradició patriarcal), trobem una agressivitat que fàcilment desemboca en violència. Com la que cau sota la categoria (fins i tot legal) de "violència masclista", i que batega amb ressons sinistres a l'esmentada "La cançó del riu". Però també en certes activitats tradicionalment masculines, com la guerra o la

El premi de contes Vent de Port és organitzat per l'associació cultural i recreativa La Casa del Sol Naixent de Tremp i amb la col·laboració de l'Ajuntament de Tremp. El premi d'enguany ha estat concedit per un jurat format per Josep Fabà, Ada Castells, Vicenç Llorca i Joan Graell. El conte guanyador ha estat *Lucina* de Núria Abril Cuevas. L'equip de coordinació és format per Darío Albert, Elena Magrí, Roger Uriach, Mireia Venancio i Goretti Vintró, i la correcció ha anat a càrrec de Laura Aubets, Sílvia Romero, Laia Escolà i Marina Roman.

La Casa del Sol
Naixent
Pallars Jussà
Lleida

Ajuntament de Tremp
Pallars Jussà
Lleida

- © de la tria: La Casa del Sol Naixent, 2020
- © dels textos: els autors respectius, 2020
- © del pròleg: Rosa Gurrera Martínez 2021
- © de les il·lustracions: els autors respectius, 2021
- © d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2021

Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida

www.pageseditors.cat

editorial@pageseditors.cat

Primera edició: juny de 2021

ISBN: 978-84-1303-280-1

DL: L 291-2021

Impress a Arts Gràfiques Bobalà, S L

www.bobala.cat

◀ imprès a lleida ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.